

De steenuil.

1. **Paspoort:** *Athena noctua vidalii* (Godin van de nacht) Vanuit de Griekse mythologie verwijzend naar Athene (de godin van de wijsheid). Hier komt een ondersoort van de *Athena noctua noctua* voor met het wat donkerder verenpakket waardoor de witte vlekken wat meer contrasteren
2. **Biotoop** (habitat = de natuurlijke woonomgeving) is ideaal met de volgende kenmerken:
 - Veelal buitenhuizen en boerderijtjes aan de buitenrand van dorp of stad dus een landelijke woonomgeving met daarbij de aanwezigheid van oude stalletjes en andere opslagplaatsen, tevens een paarden- of schapenweitje waardoor een locatie van kort en lang gras ontstaat.

- Een hoogstam boomgaard of enkele oude hoogstam fruitbomen.
- Een kippenren met wat grovere gaas.
- Een moestuin met een composthoop.
- Niet verwerkt snoeihout ergens neergelegd.
- Opslag van hardhout en dakpannen.
- Mesthoop.
- Rommelhoekjes.
- Onkruidhoekjes.
- Sloot die niet al te vaak wordt geschoond.

Belangrijk is dat er in de omgeving niet te veel wordt geruimd !

Het mannetje heeft een eigen territorium van ± 300 tot 400 mtr. in omtrek ,verdedigt deze met verve en is dus erg honkvast. Samen met het vrouwtje zijn ze als partners in hoge mate trouw aan elkaar als wel is de broedplaats hier het gevolg van.

3. **Voedsel** : De steenuil is een alleseter, eigenlijk alles wat klein en eetbaar is.

- Het weiland met rasterpaaltjes als uitkijkpost en de mesthoop alwaar men regenwormen, emelten en loop- en mestkevers kan bemachtigen, een groot gedeelte van zijn voedselpakketje met de veldmuis op 2^e plaats.
- De hoogstam boomgaard alwaar veel vlinders, motten en rupsen aanwezig zijn.
- Dat geldt ook voor de moestuin met de composthoop met o.a. oorwormen, larven en spinnen.
- De kippenren waar de nodige muizen worden aangetroffen. Vooral veld- en bosmuizen maar ook woelratten.
- En de stapel snoeihout en de houtopslag waar weer andere insecten vertoeven.
- De rommel- en onkruidenhoek omdat ze muizen- en insecten rijk zijn.
- Aanvullend voedsel zijn vogels als jonge mussen, spreeuwen en merels maar ook kikkers en salamanders.
- Als extraatje de jaarlijks terugkerende meikevers waar men verzot op is en waarvan vooral de vrouwtjes een eiwitrijke bron zijn voor de jonge vogels door de vele eitjes die ze bij zich dragen.

4. **Nestplaatskeuze.**

- Vrije broedgevallen als grote openingen in oude fruitbomen van o.a. appel en walnoot en knotwilgen, holten onder dakbeschot en de dakbedekking van schuurtjes. Helaas dan onbeschermd tegen de steeds verder oprukkende steenmarter, zijn grootste vijand, maar ook de eekhoorn die toevallig zijn habitat in de omgeving heeft. Verder in het open veld `s nachts de bosuil en overdag de sperwer.

- Speciaal gemaakte steenuilennestkasten in de hoogstam fruitboom of de oostelijke gevel van het huis. Deze zijn tegenwoordig ook anti steenmarter gemaakt indien men hem in een boom wil plaatsen. Tegen de gevelmuur zijn de vogels wel goed beschermd tegen o.a. katten en de voornoemde steenmarter en eekhoorn.

5. Voortplanting.

- Naar gelang de weersomstandigheden gaat het vrouwtje al vroeg in het jaar tot broeden over. Aanvang april begint zij met het leggen van gemiddeld 4 met uitzonderingen tot 6 eieren met een tussenperioden van 2 tot 3 dagen.
- De broedduur bedraagt steevast 25- 26 dagen. De eieren komen kort na elkaar uit, meestal binnen 1 dag. De jongen zitten qua groei en ontwikkeling doorgaans dan ook dicht bij elkaar.
- Zij verlaten het nest na 30 tot 35 dagen. Zij worden dan takkelingen genoemd. Zij kunnen dan noch niet goed vliegen en zoeken overdag bescherming in de oksel van boomstam en tak of verschuilen zich in gaten tussen de opgeslagen dakpannen of haard houtopslag.
- Als ze de vlieg- en vangkunst meester zijn zwerven de jonge vrouwtjes tot \pm 13 km. uit en de mannetjes tot wel 10 km. op zoek naar een eigen territorium. Wel blijven ze toch nog vaak in de buurt van het ouderlijke territorium aanwezig.

8. Sterfgevallen onder jonge vogels.

- Doordat de steenuil vaak laag over zijn gebied vliegt, ± 1,5 mtr. hoogte, is doodsoorzaak nummer 1 het verkeer. Ze worden verblind door de lichtbundels van auto's en vliegen zich dood.
- Jong uitgevlogen vogels vallen vaak ten prooi aan huisdieren als katten en honden als wel door predatie van reeds genoemde dieren.
- Een andere reden is de verdrinkingsdood via o.a. drinkkuipen- en baden in het weiland.
- Eveneens het binnenvliegen in een ruimte en verward raken in draden of netten.

10. De steenuilenwerkgroep IVN Rooi.

- Deze werkgroep werkt samen met de natuurwerkgroep van de Heemkundekring uit Sint Oedenrode en heeft het noord- oostelijk gebied onder beheer.

De werkgroep bestaat van uit het IVN uit Henk Steenbakkers en Theo Gottenbos en sedert enige maanden uit een nieuw lid, Frenk van Mierlo. Jaarlijks bezoeken wij deze adressen 2 keer en wel in het voorjaar voor nestcontrole en in de zomermaanden voor het eventueel herstellen en schoonmaken van de kasten. Tussentijds informeren we bij locatiehouders naar het aantal uitgevlogen jongen.

In totaal worden door het IVN 42 locaties gecontroleerd waarvan 40 kasten en 2 vrije broedgevallen. In geheel Sint Oedenrode hangen zo'n 70 kasten waarvan er gemiddeld 20 zijn bezet door de steenuil. Alle overige kasten zijn of onbewoond of ingepikt door spreuwen (70%) en soms een kauw.

In 2011 = 27 jongen uitgevlogen

In 2012 = 32 jongen uitgevlogen

In 2013 = 22 jongen uitgevlogen

In 2014 = 27 jongen uitgevlogen

Gerapporteerd woord aan Het Brabants Landschap die ook de nieuwe kasten en verder materiaal verstrekt. Zij bieden ons het jaarverslag `Vrijwillige bescherming steenuil en kerkuil` in Noord Brabant aan en verder staan wij in nauw contact met steenuilenoverleg Nederland `STONE` en Vogelbescherming Nederland.

Ged. 27 jan. 2015

Theo Gottenbos